

Kuba

Kuba se v posledních letech nachází ve velmi obtížné ekonomické situaci, a to jak vlivem vnějších okolností (především krize ve Venezuele), tak z důvodu celkové neefektivnosti svého centrálně plánovaného hospodářství, minimální míře investic, rozsáhlé byrokracii apod. Krize se přitom prohlubuje, bez naděje na výrazné zlepšení. Na rok 2019 jsou v plánu úsporná opatření s cílem nenavyšování zadluženosti země, vláda navíc deklarovala úmysl navýšit podíl nahrazení dovozu domácí produkcí. Tento záměr však naráží na zastaralé technologické vybavení prakticky všech průmyslových provozů. Mimo jiné i vzhledem k existenci dvojí měny a jejího nepříliš průhledného účtování v oficiálních statistikách je třeba na údaje o stavu kubánské ekonomiky nahlížet s jistou rezervou. Studie nezávislých ekonomů uvádějí, že reálný HDP na osobu je oproti oficiálním údajům zhruba poloviční, tj. přibližně na úrovni Bolívie či Salvadoru.

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019*	2020*
Růst HDP (%)	4,4	0,5	1,8	1,2	1,0	0,3
HDP/obyv. (USD)	87 133	91 370	96 851	106 561	113 386	118 669
Míra inflace (%)	4,6	4,5	5,5	6,9	5,4	4,6
Nezaměstnanost (%)	2,4	2,4	2,6	2,8	3,1	3,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-8 173	-7 756	-7 508	-9 114	-8 541	-8 371
Populace (mil.)	11,5	11,5	11,5	11,4	11,4	11,4
Konkurenceschopnost	–	–	–	–	–	–
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7

*) odhad Economist Intelligence Unit

Zdroj: Economist Intelligence Unit

- ▶ EU v současnosti nejedná s Kubou o žádné obchodní dohodě. Vztahy EU a Kuby se od prosince 2016 řídí Dohodou o politickém dialogu a spolupráci, která řeší celé spektrum vztahů, a která nahradila Společnou pozici z roku 1996.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Kuba nevyskytuje a dle OECD je stupeň exportního rizika 7/7.

Vývoz ČR na Kubu 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
1107	Slad i pražený	133 734	18,4	134 654	-0,7
0402	Mléko smetana zahuštěná slazená	74 818	10,3	44 505	68,1
8504	Elektrické transformátory, statické měniče a induktry	61 068	8,4	5 668	977,4
8711	Motocykly (včetně mopedů) a jízdní kola vybavená pomocným motorem, též	53 603	7,4	28 403	88,7
8481	Kohouty ventily aj. pro potrubí kotle vany aj.	49 349	6,8	12 924	281,8
4011	Pneumatiky nové z pryže	36 758	5,1	7 707	376,9
8404	Přístroje pro kotle generátory ústřed topení	34 396	4,7	–	–
6902	Cihly kameny žárovzdorné ap. staveb keramické	33 405	4,6	32	104 290,6
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv. funkcí jinde neuv.	23 211	3,2	–	–
8474	Stroje k třídění prosévání ap. zemin kamenů aj.	21 392	2,9	83	25 673,5
Celkem TOP 10		521 734	71,9	233 976	123,0
Celkem vývoz		725 911		425 936	70,4

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Kubu 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
1701	Cukr třtinový, řepný, sacharóza chemicky čistá	148 197	48,5	4 645	3 090,5
2208	Ethylalkohol nedenat pod 80 % destiláty likéry	122 326	40,1	90 350	35,4
2402	Doutníky doutníčky cigarety z tabáku náhražek	25 482	8,3	35 452	-28,1
0901	Káva i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	2 820	0,9	2 663	5,9
3002	Krev lidská, živočišná, antiséra, látky očkovací	1 891	0,6	3 299	-42,7
6302	Prádlo ložní, stolní, toaletní, kuchyňské	1 045	0,3	–	–
8517	Přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů ap. dat	990	0,3	30	3 200,0
0302	Ryby čerstvé chlazené ne filé aj. rybí maso	972	0,3	913	6,5
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	406	0,1	16	2 437,5
3004	Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.	393	0,1	12 372	-96,8
Celkem TOP 10		304 522	99,7	149 740	103,4
Celkem dovoz		305 411		170 105	79,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

Kubánský trh se obecně vyznačuje nedostatkem prakticky všeho, od zcela běžného spotřebního zboží, přes stavební materiál po moderní průmyslové zařízení. Potenciální příležitosti by se tak daly identifikovat v naprosto všech oborech, výčet veškerých kódů zboží by ale poněkud přesáhl možnosti i smysl této publikace, a proto uvádíme pouze tři nejvýznamnější sektory. Množství příležitostí je ovšem zároveň rizikem, a to především z důvodu chronicky špatné platební morálky, způsobené dlouhodobě extrémně nízkou likviditou. Kubánská strana standardně vyžaduje odloženou splatnost na 360, 720 a někdy i více dní, a i po takto dlouhých lhůtách dochází k dalšímu prodloužení plateb, a to vůči partnerům z celého světa.

Kuba každoročně vyhlašuje investiční programy do jednotlivých průmyslových odvětví a láká tak zahraniční investory. Zaměřuje se zejména na zvláštní rozvojovou zónu Mariel, kde chce vybudovat velké průmyslové a logistické centrum pro celou Latinskou Ameriku. Vláda sice deklaruje zahraniční investice jako jednu z hlavních priorit svého rozvoje, objem takto získaných investic je ovšem velmi nízký, zejména s mimořádně vysokou byrokratickou zátěží, která je s investičními procesy na Kubě spojená.

► Energetický průmysl

96 % výroby elektřiny je na Kubě realizováno spalováním fosilních paliv, především sirnaté ropy, a to v tepelných elektrárnách sovětské a československé provenience. Kuba se dlouhodobě potýká s chronickým energetickým deficitem (pokryto je zhruba 48 % energetické potřeby) a modernizace elektráren je pro zajištění rozvoje naprosto nezbytná. Perspektivní je pak i celá zastaralá a ztrátová rozvodná síť. Potřeba modernizace vzhledem k původu stávajících elektráren představuje velmi významnou příležitost pro český průmysl. Příležitost pro české firmy nadále představuje oprava elektrárny Felton (představující za běžných podmínek 22 % kubánské výrobní kapacity), jejíž blok byl významně poničen následkem nehody v říjnu 2016. Kontrakt na její rekonstrukci je stále v řešení z důvodu nedořešené otázky financování, Česká republika deklarovala připravenost svých podniků se na opravě podílet.

Zajímavou příležitostí se stávají rovněž obnovitelné zdroje energie. Kubánská vláda plánuje urychlit svůj původní úmysl generovat do roku 2030 z obnovitelných zdrojů 24 % elektrické energie. Identifikována byla potřeba 2 140 MW, přičemž je v plánu například 13 větrných parků či výroba elektřiny z biomasy v objemu 770 MW ročně.

► Stavební průmysl

Potřeba modernizace je na Kubě velmi rozsáhlá a zdaleka nezahrnuje jen výše uvedené sektory. Zub času se neúprosně projevuje na prakticky veškeré kubánské architektuře a infrastruktuře, snahy o její opravy i novou výstavbu ale kromě tradičního nedostatku likvidity narážejí i na související nedostatek kvalitního materiálu.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Kuba dováží 80 % veškerých potravin a píce pro zvířata, což se stoupajícími cenami na světových trzích vyvíjí čím dál vyšší tlak na centrální plánování. V roce 2008 nastartované zavádění drobného soukromého hospodaření ne efektivní zemědělskou výrobu neakcelerovalo a Kuba akutně potřebuje modernizovat výrobu, zpracování a skladování potravin. Zvyšování potravinové soběstačnosti je kubánskou vládou označováno za otázku národní bezpečnosti a investice do této oblasti, zejména modernizace výrobních

procesů, jsou deklarovány za jedny z prioritních, celý proces je ale poměrně vleklý a naráží na dlouhodobé problémy s likviditou.

V zemědělské výrobě a přepravě jsou ve velkém měřítku stále využívána tažná zvířata, většina používaných traktorů jsou dosluhující zbytky sovětských a československých dodávek ze 70. let. Potřeba jejich modernizace, ať už prostřednictvím dodávek náhradních dílů a servisu nebo nákupem zcela nových strojů, rovněž vytváří nezanedbatelnou exportní příležitost.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský sektor	HS 2203 – Pivo ze sladu
	HS 3102 – Hnojiva minerální nebo chemická dusíkatá
	HS 3103 – Minerální nebo chemická hnojiva fosforečná
	HS 8418 – Chladničky, mrazničky aj. chladicí, mrazicí zařízení, čerpadla tepelná
	HS 8432 – Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví a lesnictví ap.
	HS 8438 – Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
	HS 8701 – Traktory a tahače
	HS 8706 – Podvozky (chassis) vybavené motorem, pro motorová vozidla čísel 8701 až 8705
	HS 8707 – Karoserie (vč. kabin) pro motorová vozidla čísel 8701 až 8705
	HS 8708 – Části, součásti motorových vozidel čísel 8701 až 8705
Energetický průmysl	HS 8402 – Parní kotle zvané „na přehřátou vodu“
	HS 8406 – Parní turbíny
	HS 8410 – Vodní turbíny, vodní kola a jejich regulátory
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory (kromě generátorových soustrojí)
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8504 – Elektrické transformátory, statické měniče a induktory
	HS 8535 – El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. > 1 000 V
	HS 8536 – El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. < 1 000 V
	HS 8537 – Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a. základny pro el. ovládání
	HS 8538 – Části přístrojů k ochraně ap. obvodů, rozvaděčů aj.
HS 8544 – Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	CPA 71 - Architektonické a inženýrské služby; technické zkoušky a analýzy
	HS 6801 - Dlažební kostky, obrubníky a dlažební desky, z přírodního kamene (vyjma břidlice)
	HS 6805 - Brusiva přírodní umělá na podložce
	HS 6810 - Výrobky z cementu, betonu nebo umělého kamene, též vyztužené
	HS 7019 - Skleněná vlákna a výrobky z nich (například příze, tkaniny)
	HS 7020 - Ost. skleněné výrobky
	HS 7312 - Lana kabely pásy aj. splétané z železa oceli
	HS 7323 - Výrobky pro domácnost stolní ap. z železa ocel
	HS 7324 - Výrobky sanitární části ze železa, oceli
	HS 8207 - Vyměnitelné nástroje pro ruční nástroje a nářadí

Exportní financování

EGAP na Kubě v minulých deseti letech pojistil 151 případů v hodnotě 2,8 miliardy korun. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního odběratelského úvěru. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely suroviny živočišného a rostlinného původu či stroje a zařízení k výrobě energie. Kuba bývala až do roku 2008 jedním z nejlepších dlužníků EGAP. Ekonomická situace země a paralelní přírodní katastrofy následně situaci rychle změnily. V současné době se Kuba stále potýká se zásadními strukturálními problémy, jež jsou ještě umocňovány americkými sankcemi. Riziko opožďování plateb ze strany kubánských partnerů přetrvává a proto je pojišťování exportu zpravidla několikrát ročně pozastavováno z důvodu špatné platební morálky kubánské strany.